

KRESŤAN

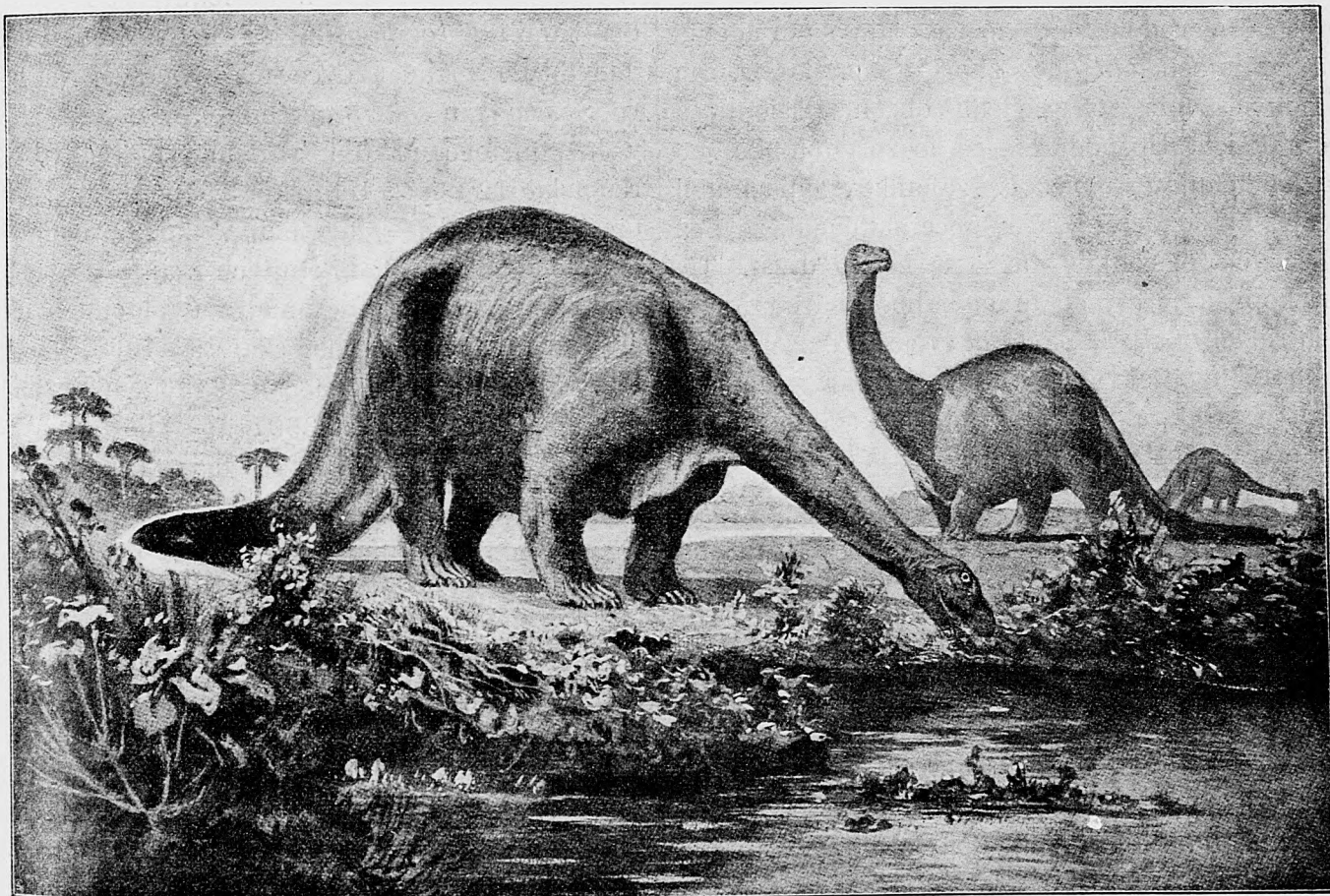
POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena:		Zodpovedný redaktor:	Redakcia a vydavateľstvo:
Na celý rok	4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka	2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka	1 " 20 "	Majiteľ a vydavateľ:	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú

Podpora chovu dobytká.

Vývin poľného hospodárstva zrejмым dôkazom je toho, že dochovávanie dobytká, takmer

V poľnom hospodárstve a vo svetovom súbehu poľnohospodárskych plodín, tie krajiny stoja na prvom mieste a vífázia, ktoré s uznávaním a spolu využitkováním veľkej ceny docho-

Prastaré zvieratá.

po celom svete najspôsobnejšie je k zväčšovaniu výnosu poľného hospodárstva, spolu ale aj ku zabezpečeniu nevyčerpatelného prameňa dôchodkov, jedným slovom je to pevný základ celého blahobytu hmotného.

vávania dobytká, z jednej strany k odolaníu na poľné hospodárstvo uvalujúcich a jednostajne vzrastajúcich veľkých tiarch nabývajú sily, lež i požiadavkám a nárokom svetového tržišťa zodpovedat' sa usilujú.

Poľné hospodárstvo v úplnom rozkvele tam nalezujeme, kde zvláštnu váhu kladú na dochovávanie dobytky, jehožto hodnota vo veľkej miere prevyšuje výnos plodín obyľia.

Táto zkusenosť je nielen upozornenie, lež doprosta zrejmým dôkazom tej veľkej potrebnosti, aby poľnohospodárske obecnstvo zaoberalo sa predovšetkým s dochovávaním dobytky.

Dochovávaníu dobytky ale po všetkých stranách krajiny na veľkej prekážke je nedostatok potrebnej krmie. Pod týmto nedostatkom v predošľých časoch veľké škody mali zvlášte menší hospodári. Umnou krmou si nevedeli pomôcť a pasienkov, nadovšetko obecných, je z roka na rok menej. Čo sú pasienky, tie sa nachodia v tak zanedbanom stave, že sú viacej na škodu ako na osov hospodárom. Jestvujú síce rozličné nariadenia, dľa ktorých sa malo s pasienkami zachodiť. Bola a je to ale veľká chyba, ba doprosta nesvedomitosť, že sa o tieto nariadenia ani vrchnosti, ani obce zhola nič nestaraly. Na mnohých miestach podelili obecné pasienky a poorali ich. Hospodárom sa to zprvu ľúbilo, bo sa každému ušlo niekoľko záhonkov vypočínutej zeme. Až pozdejšie začaly obce nahliadať, že bez obecných pasienkov ľažko je lichvu držať. Tie priekopy a jarky, čo tu malí hospodári pri svojich roľach mali, ľahko boli vypasené, následkom toho rožnej lichvy ubývalo vôbec z roka na rok. Malí hospodári po mnohých stranách prinútení sú pre nedostatok pasienkov za chatrnú cenu odpredať i poslednú kravičku, z ktorej žila niekdy celá rodina. No miesto kráv prišly kozy, čo zaiste nenie dôkazom vývinu našeho poľného hospodárstva. V obciach, kde volakedy, a to len pred 20, 30 rokami, malí hospodári mali viacej kúskov rožnej lichvy, majú teraz dve tri kozy. Dochovávanie ošípaných kvitlo volakedy v Uhorsku. Prišly ale rozličné choroby a to tiež zvlášte pre nedostatok obecných pasienkov a ošípaných teraz naši hospodári tiež menej dochovávajú ako volakedy. Upáda u nás pre nedostatok obecných pasienkov na mnohých stranách aj dochovávanie koňov. Nejednen gazda čo mal volakedy štyri kone, začal pozdejšie s volkami, keď ani to neišlo zapriahal do pluha kravy. Konečne po veľa dedinách málo je koní, málo volov, veľmi málo kráv a to všetko je znakom toho, ako pustnú naši malí hospodári. Predtým rozsiahle panstvá

a nadovšetko pospolitý ľud našich Horniakov zaoberali sa s dochovávaním oviec. S týmto si veľmi pomáhal v prvom rade náš slovenský ľud horných strán, Utřzil z roka na rok peniaze za ovce, za vlnu a syr. Ľud medzi horami takrečeno z oviec žil. Bolo vlny na hune a nohavice nadostač, bolo syra a žinčice do vôle, utřžilo sa pekných peňazi aj na zimu. To bolo ale všetko len pokiaľ mal svet rozsiahle pasienky. Vidíme síce aj teraz ešte bačov a valachov, lež je to medzi našimi Tatrami včul celkom iný svet, ako bol volakedy. Obrátilo sa aj tam všetko, lež — žialbohu — nie ku ľepšiemu.

Poklesok poľného hospodárstva a s tým aj hmotného blahobytu ľudu v úzkom spojení stojí s pokleskom dochovávaníu lichvy. Ak na nízkom stupni stálo u nás dochovávanie lichvy v poslednom dvadsaťročí pomerne ku iným krajinám, o tom sa presvedčíme z nasledujúceho výkazu, dľa ktorého rozmnožila sa lichva, totiž rožný dobytok, ošípané a ovce dľa zvieracej jednoty vo Švajciarsku o 62·5 percentov, v Dánsku 25·2, v Južnonemecku 15·8, v nemeckej riši 16·7, v Rakúsku 12·1 a v Uhorsku 3·5 percentov. Keď ďalej porovnáme stav lichvy ku hospodársky obrobenej ploche spomenutých krajín, to vidíme že na sto štvorcovú kilometrovú plochu zvieracích jednot padá v nemeckej riši 7895, v Dánsku 6526, v Južnonemecku 6436, vo Švajciarsku 5614, v Rakúsku 3907 a v Uhorsku 3129 zvieracích jednot. Uhorsko teda aj v tomto ohľade behom posledného desaťročia, teda pod liberálmi stálo na ostatnom mieste, kdežto pomerne ku hospodársky vyúžitkovanej ploche malo sa nachodiť na prvom mieste.

Že príčinou šíriacej sa biedy v kruhoch pospolitého ľudu je poklesok poľného hospodárstva a s týmto v úzkom spojení stojaceho dochovávaníu lichvy, to nahliadli všetci smerodajní a spravodliví politikovia, v prvom rade ale kresťanská ľudová strana. Neprestala preto táto politická stránka na to naliehať, aby ľudu v tejto biede zákonnou cestou pomôženo bolo. Snahou kresťanskej ľudovej strany zavedená je hospodárska pomocná akcia na Horniakoch. Najnovšie rozšírená je táto akcia aj strany stolíc Trenčín, Liptov a Orava. K pozdvihnutíu vývinu chovu dobytky, teda k zničeniú najväčšej príčiny hospodárskej biedy pospolitého ľudu, tiež zvlášte

na naliehanie kresťanskej ľudovej strany minister orby Ignác Darányi predložil krajinskému snemu zákonnú predlohu o vývine chovu dobytky. Táto predloha prijatá bola v snemovom zasadnutí dňa 16. júna.

Ako vrele sa kresťanská ľudová strana zaujímalala za túto predlohu v záujme pospolitého ľudu, to vysvitá z jej porady, ktorú v prítomnosti ministra orby vydržovala dňa 10. júna a v ktorej vyslanec kresťanskej ľudovej strany Edmund Beniczky vyzval pozornosť ministra na to, že na mnohých stranách Horniakov ľud vôbec nemôže prísť ku pasienkom pre lichvu, pre prísnu správu hôr a v rukách äráru iných majiteľov sa nachodiacich. Vyslanec kresťanskej ľudovej strany Béla Csitáry zase upozornil ministra na to, že na veľa stranách obce doprosta nútia k tomu, aby obecné pasienky podelené a poorané boly, následkom čoho chudobný ľud pre svoju lichvu nemá žiadnej paše.

Prijatý zákon o vývine chovu dobytky povolany je odpomocť veľkej hospodárskej biede pospolitého ľudu.

Dľa tohoto zákona štát, patrične ministerstvo orby, zaopatruje obciam súcich plodniakov, prispieva 20. percentami ku kúpnej cene, kúpnu cenu prípadne požičiava bez úrokov a zabezpečuje plodniaka proti úpadku.

Čo ale pospolitému ľudu, v prvom rade malým hospodárom a chudobe najosožnejšie bude, že dľa nariadenia tohoto zákona štát, patrične ministerstvo orby, podporovať budú zariadenie obecných pasienkov nielen v obciach na rovinách, lež aj po holach vysokých hôr. Jediná podmienka takej štátnej podpory ku zariadeniu obecných pasienkov je, že v gruntovnej knihe poistené musí byť právo, že tie pasienky ani podelené, ani odpredané byť nesmujú a že sa musia opatrovať dľa pravidiel vrchnosťou potvrdených, pričom sa vždy zreteľ má brať na záujmy malých hospodárov.

Zákonom o vývine chovu dobytky pomozeno má byť pospolitému ľudu. Za tento zákon všade a pri každej príležitosti bojovala kresťanská ľudová strana. Kde že boli vodcovia národnári, ktorí sa ustavične s tým vychvalujú že za ľud, za jeho potreby a práva bojujú? Hospodárska bieda slovenského ľudu sa ich akosi veľmi máličko týka!

A preto my radíme nášmu slovenskému ľudu, aby nesadal na lep daromným sľubom tých, ktorí sa mu silou-mocou za vodcov natískajú, lež aby sa pridružil k tej strane, ktorá skutočne pracuje za hmotný blahobyť ľudu, a táto strana je jedine len: «kresťanská ľudová strana».

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Darmo sa namáhajú freimaureri, židia, socialdemokrati a národnári vodcovia víťazoslávne zmáhanie sa Katolíckej Jednoty hnusnými pomluvami a brízganím zastaviť. Širi sa ona s každým dňom vo veľkých rozmeroch. Dôkazom toho je, že v poslednom týždni utvoriujúce shromaždenia Jednoty Katolíckeho Ľudu boly zas na nasledujúcich miestach:

Nagytapolesány (stolica Nyitra). Utvorená Jednota vždy pevnejšie sa organizuje. Z počiatku sa 220 členov dalo zapísať, teraz je ich o veľa viacej. Organizácia sa delí dľa jazyka, postavenia a zamestnania členov na viacej skupenín. Dľa toho intelligencia, mešťania, robotníci a čelad majú pod jednou správou osobitné vlastné skupeniny. Miestny správca je farár Eugen Hollady, námestníkom jeho ale je kaplán Ludvik Petrás.

Mátyásföld-Nyék (stolica Pozsony). Na Božie Telo utvorila sa Jednota s 54 členami. Vodcovia skupenín sú: Karol Pap, Jozef Kádár a Jozef Jakócs.

Kajal (stolica Pozsony). Farár Ján Psenkó utvoril Katolícku Jednotu, do ktorej hneď pri utvorení vstúpilo 223 členov.

Nagylégh (stol. Pozsony). Do utvorenej Jednoty vsúpilo 170 členov.

Nedecz a Kaczvin (stol. Szepes). V oboch obciach utvorila sa Jednota predošlého týždňa. V Nedeci krom miestneho farára a krom dekana farára Petra Kravec, ktorý v zápalistej reči vysvetloval ciele Jednoty, prítomní boli duchovní obci: Alsólápos, Kacvin, Mátyásfalva a Kristályfalva, ktorí všetci krásnymi rečami oduševňovali vo veľkom počte prítomných veriacich. Do Jednoty dalo sa 106 členov zapísať, medzi tými okresný notár Valent Iglár s manželkou a dcérou, vdovou po Gejzovi Kende, ako aj dvaja miestni katolícki učitelia. Za miestneho správcu vyvolený je farár Július Rác, za jeho námestníka hospodár Béla Sztranczek. Vodcovia skupenín sú: hospodár Michal Blahút, rychtár Ondrej Novák, učiteľka Edvardova Schvare a Jánova Szventi. — V Kaevine vysvetloval Jednotu Franc Klein, farár z obce Kristályfalva, rečnili ešte krom neho dekan z Hanusfalva a duchovní z Kaevina a Alsóláposfalva. Haszay

rychtár kacvinský, poďakoval sa rečníkom úprimnými slovami za pekné prednášky. Do utvorenej Jednoty vstúpilo sto členov, medzi nimi aj miestni učelia.

Lucski (stolica Liptó). Farár Bartolomej Szmizsár utvoril Katolícku Jednotu na Lúčkach a vo filiálke Kelemenfalva dňa 21. júna. Zapísať sa dalo posiaľ 42 členov. V organizácii sa pokračuje.

Likavka (stolica Liptó). V nedeľu dňa 21. júna utvoril Jednotu miestny duchovný Štefan Janovcsik. V organizácii sa pokračuje.

Nagybobrócz (stolica Liptó). K utvorenému shromaždeniu dňa 21. júna sošli sa početní veriaci. Za miestneho správcu utvorenej Jednoty vyvolený je dekan-farár Jozef Kraszneez.

Vízkelet (stolica Pozsony). Utvorenie Jednoty s 51 členami. Za miestneho správcu vyvolený je učiteľ-organista Alexander Uhlárik.

Proszék (stolica Liptó). Utvorené shromaždenie dňa 21. júna. Za miestneho správcu utvorenej Jednoty vyvolený je farár Ladislav Herbszt.

Liptó-Tepla (stolica Liptó). S veľkým oduševnením vydržiavané bolo utvorené shromaždenie dňa 21. júna. Miestny správca utvorenej Jednoty Katolíckeho Ludu je farár Jozef Höhr.

Nagyborove (stolica Liptó). V utvorení shromaždení rečníci dňa 21. júna administrátor Franc Fehérpataky a farár z Chlebnice Eugen Andor. Za členov sa dalo zapísať 34 veriacich. V organizácii sa ďalej pokračuje.

Sztankovány (stolica Liptó). Administrátor Franc Dulya utvoril Jednotu so 160 členami. V organizácii sa pokračuje.

Kvacmány a Alsó-Matyasócz (stolica Liptó). Farár Martin Polyák utvoril Jednotu. V organizácii sa ďalej pokračuje.

Ďalšie utvorenia Jednoty previedly sa v nasledujúcich obciach: **Ada** (stolica Bács), **Ócsa** (stolica Pest), **Gyömörő** (stolica Zala), **Sajóvárkony** (stolica Borsod), **Mogyoród** (stolica Pest), **Peczöl** (stolica Vas), **Bellatinc** (stolica Zela), **Finke** (stolica Borsod), **Szuhogy** (stolica Borsod), **Mályi** (stolica Borsod), **Zseliz** (stolica Bars), **Jobbágytelke** (stolica Maros-Torda), **Mezőkászony** (stolica Bereg), **Lazi** (stolica Veszprém), **Vérteskozma** (stolica Fehér), **Asvány** (stolica Győr), **Nyústyia** (stolica Gömör), **Etyek** (stolica Fehér).

Zajta (stolica Szatmár). Do utvorenej Jednoty vstúpilo 100 členov.

Nagy-Peleske (stolica Szatmár). Obyvateľstvo grécko-katolíckeho náboženstva vydržiavalo utvorené shromaždenie dňa 21. júna. Jednota Katolíckeho Ludu bola jednohlasne utvorená. V organizácii sa pokračuje.

Szomolnokhuta (stolica Szepes). Farár Ján Dörner utvoril Jednotu s 88 členami.

Hibbe a Vychodna (stolica Liptó). Veľké utvorené shromaždenie dňa 24. júna. Jednotu s oduševnením a jednohlasne utvorili. V organizácii pokračuje sa tak v tých obciach, ako aj na celom okolí.

Beje a Hegyhát-Gyertyános (stolica Vas). Utvorenie Jednoty so 65 členami.

Nagyszuha (stolica Gömör). Na území farnosti vstúpilo do utvorenej Jednoty z obce Nagyszuha 52 členov, z obce Fazekas-Zaluzsány 106 členov, z obce Surány 51 členov.

Szécsmező (stolica Zemplén). Utvorenie Jednoty s 89 členami.

S týmto úspechom jedného týždňa je Jednota Katolíckeho Ludu úplne spokojná. Freimaureri, socialdemokrati, židia a v jejich tábore národnáriksi vodcovia umenšujú pravda veľké úspechy Katolíckej Jednoty, zato ona ale neustane v práci a bude sa vždy ďalej šíriť, katolícky veriaci ľud tiež neprestane čo v najväčšom počte vstupovať do katolíckeho tábora. Sem sa preto katolíci pod zástavu Jednoty, nech sa vás už raz opravdu boja a lakajú všetci freimaureri, socialdemokrati, židia a jejich spojenci! Sem sa do tábora Jednoty Katolíckeho Ludu!

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová držala dňa 25. júna poradu pod predsedníctvom grófa Aladára Zichyho a pojednávala predlohu nového zákona o exekúciách. Na porade prítomní boli: minister pravosúdia dr. Anton Günther, štátny sekretár Ladislav Meskó a krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany Štefan Rakovszky, podpredseda, Franc Buzáth, Edmund Beniczky, Alexander Ernszt, Alexander Karácsonyi, Béla Rakovszky, Georg Szmrecsányi, Štefan Tólos a Mikuláš Zboray.

Štefan Tólos ako referent vysvetlil predlohu nového zákona o exekúciách, ktorá ohľadom starého zákona obsahuje mnohé osožné nariadenia. Tak nadvšetko na to kladie váhu, aby exekovaný hmotne nebol zničený a aby trovy pri exekúciách znížené boli. Nové, čo tá predloha obsahuje, je to, aby domové a kuchynské náradie, odev atď. exekvované byť nemohly. Obsahuje ďalej predloha osožné nariadenia dotýčho úradníkov a hospodárov. Zvlášte na to obracia pozornosť ministra, že ožku kreditu hospodárov možno by bolo priaznive rozriešiť poskytovaním štátneho kreditu, nadvšetko ale poskytovaním kreditu zo stránky peňažných ústavov. Predlohu, ohľadom na humánne jej nariadenia prijíma.

Georg Szmecsányi vyslvil sa v odôvodnenej reči, že by lepšie bolo bývalo, keby miesto čiastočnej opravy starého zákona o exekúciách, zákon ten od koreňa boli premenili, bo pokračovanie pri exekúciách v istom ohlade je už celkom neznesiteľné. Ako dočasné nariadenie prijíma ostatne aj túto predlohu. Pýta sa ministra

kedy sa už bude pojednávať zákon o úzere, ktorého prevedenie je tiež veľmi potrebné a súrne. Proti prítomnej predlohe má ale aj niektoré námietky. V prvom rade je tej mienky, že keď zariadenie takých gazdov čo majú len dvanásť holdov, vyňaté bude z pod exekvovania, taký gazda celkom príde o jeho kredit. Je to na každý pád pokrok a v poriadku, že bránia malých gazdov, obáva sa ale, že jedon-druhý zadusí sa pri tejto obrane. Pripojuje sa ku tej žiadosti referenta, aby aspoň v tomto priechodnom čase podporoval štát hospodárov poskytovaním kreditu a za cieľuprimerané držal by výdatné podporovanie ustanovizne úverkových spolkov. Obracia pozornosť ministra na nesprávne pokračovanie daktorých pravotárov pri exekúciách. Teší sa tomu, že 156. odsek LX. zák. čl. z roku 1881. novým zákonom v tom zmysle má byť premenený, že proti spolumajiteľovi neslobodno nespravodlivé pokračovanie zaviesť. Tohoto nariadenia požehnanie pocítia zláste na Horniakoch. Predlohu prijíma.

Štefan *Rakovszky* nesúhlasí s prednesenými námietkami. Ochotne prijíma predlohu a je o tom presvedčený, že ona bude na veľký osoh všeobecnosti. Keď pováži, ako ľahkomyselne vábja hospodárov ku lapaniu sa kreditu a že skrze to kolko existencií vychádza na vnivoč, len schvalovať môže nariadenia novej predlohy, ktoré povolané sú zamedziť tieto smutné objavy. On je tej mienky, že pre jednotlivé obce zakladať treba úverkové spolky, ako to urobili už v najviacej čiastkach západných štátov a vtedy rozriešená bude otázka nášho kreditu. V tejto predlohe spatruje prvý krok ku zavedeniu zdravšieho hospodárskeho systému. Ingerenciu a mohutnú podporu štátu nemôže schvalovať. Čo by si ale žiadal, je to, aby tá nepriazeň prestala, s akou sa posiaľ chovali oproti ustanovizni spolkov, lež aby štát poskytoval hmotnej podpory, to sa žiadať nemôže, bo konečne utvoríť treba takú spoločenskú účinnosť, ktorá obstoje na vlastných nohách, bez toho, žeby všetko od štátu očakávala. Schvaluje ten smer, ktorý nasledoval minister posiaľ a ubezpečuje ho, že jestli tou cestou, čo posiaľ, pokračovať bude, podpory mu tu nikto neodopre. Predlohu prijíma.

Dr. Anton *Günther*, minister pravosúdia, odpovedal na odznelé reči a oznámil, že homestead predlohu o najmenej čiasťke k výžive potrebnej predloží snemu v nasledujúcom cyklusi. Proti autonómym pravotářskym komorám zakročiť nemôže, ostatne proti pravotářom, čo pri exekúciách veľké trovy zapríčiňujú, z pádu na pád prisne postupuje Kúria.

Kresťanská ľudová strana prijala predlohu tak vo všeobecnosti, ako aj v čiastkach.

Po vybavení vnútorných záležitostí za vonkajšieho člena prijatý bol Ludvik Csepela, farár z Ózdu.

S tým zakľúčená bola porada.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

Jednota Katolíckeho Ľudu v Päťkostoloch.

Zriedkavej horlivosti osvietený pán biskup päťkostolský gróf Július *Zichy* na 23. júna povolal duchovenstvo svojho biskupstva ku porade cieľom utvorenia Katolíckej Jednoty na území celej dieceze päťkostolskej. Duchovenstvo na pozvanie arcipastiera shromaždilo sa v nápadne veľkom počte. Zo strediska cestovali ku porade: Krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany dr. Mikuláš Zboray, podpredseda Jednoty a dr. Alexander Ernszt, hlavný tajomník Štefan Haller, Dionis Görcsönyi a Béla Turi, členovia výkonnej rady Jednoty.

Pri prítomnosti kapitule, dvorného a miestneho kňazstva i duchovenstva celého biskupstva vo veľkom počte, zahájil poradu osvietený pán biskup gróf Július *Zichy* rečou, v ktorej povedal:

«Shromaždili sme sa ku veľmi vážnej porade, zo strediska sa tiež viacerí ustávali ku nám, aby o všetkym dostatočne už známej veci o Jednote Katolíckeho Ľudu dali nám bližšieho vysvetlenia. Početné dostavenie sa môjho milovaného duchovenstva dokazuje, že je tu reč o pelmi vážnej a do života hlboko siahajúcej veci a že praktické uskutočnenie jej každý nosí na svojom srdci. Je aj zapotreby, aby tomu tak bolo, bo všetci cítime, ako nám pod nohami pôda ubýva. My kňazi musíme preto túto organizáciu do našich rúk vziať, všetkých prítomných vítam srdečne».

Štefan *Haller*, hlavný tajomník pri všestrannej pozornosti vysvetľoval Jednotu.

Dr. Alexander *Ernszt* za zbytočné drží odúševňovať horlivé duchovenstvo biskupstva päťkostolského. Pod krýdlami arcipastiera tohoto biskupstva vydržiavané bolo prvé vidiecke shromaždenie katolíckeho a pod jeho predsedníctvom vedie sa aj táto porada, bo jeho osvietenosť i u boku jeho svätosti pápeža príležitosť mal zamilovať si Katolícku Jednotu. Pokračujúc v reči vyzdvihol nakoľko je potrebné ľud náš vzdelávať, aby sme keď snáď nie i hneď, konečne predsa zvíťazili. Predostrel konečne návrh, aby Jednota Katolíckeho Ľudu na území celého biskupstva päťkostolského utvorená bola v nedeľu dňa 12. júla bež. roku.

Dr. Ján Frey bol tej mienky, aby pre krátkosť času Jednota pozdejšie bola utvorená.

Dr. Mikuláš Zboray podotknul, že sa tu nie o dátum, lež o to jedná, aby Jednota v celom biskupstve naraz bola organizovaná.

Béla Ruzsinszky v krátkosti preriekol o potrebnosti utvorenia Jednoty, na čo jednohlasne vysloveno bolo, že Jednotu dňa 12. júla zorganizujú po celom biskupstve.

Béla Turi poďakoval sa osvietenému pánu biskupovi za ochotné vedenie porady.

Na to osvietený pán biskup gróf Július Zichy s výrazom oddanosti ku zásadám Katolíckej Jednoty zakľúčil poradu.

POLITICKÉ CHÝRY.

Či môže biskup ostávať ablegátom.

Dr. Ján Csernoch, ablegát volebného okresu skalického vymenovaný bol nie za biskupa temešvárskeho, ako to «Ludové Noviny» píšú, lež za biskupa čanádskeho. Túto príležitosť využívať chceli národnári vodcovia ku prospechu svojmu, čo «Lud. Noviny» prezradzujú nasledujúcimi slovami: «Všeobecne sa očakávalo, že sa teraz pán biskup svojho mandátu vzdá a že bude nová voľba. Lenže Csernoch sa nevzdal. Aby ho k tomu prinútili, oznámil poslanec dr. Milan Ivánka v parlamente, že je mandát dra Csernocha s jeho hodnosťou biskupskou nesrovnateľný, inkompatibilný». — Národnári vodcovia chceli osvieteného pána biskupa prinútiť, aby sa vzdal svojho mandátu a aby bola nová voľba v Skalici! Pravda by to pekná príležitosť bola bývala ku štvaniu a búreniu ľudu, najmä proti katolíckemu duchovenstvu a bolo by sa pri tom jednomu-druhému aj lacných laurínov ušlo. Mandát osvieteného pána biskupa neopovážil sa napadnúť ani Blaho, ani Skyčák, že vraj sú oni katolíci a čo by povedal na to katolícky ľud, nuž si vybrali luterána dr. Milana Ivánku. Tento aj dňa 12. marca roku 1908. zadal krajinskému snemu žalobu proti mandátu osvieteného pána biskupa Csernocha, opierajúc sa na 3. §. XIV. zák. čl. z r. 1901. Žaloba odovzdaná bola stálemu výboru inkompatibility ku vyšetrovaniu; výbor ten výsledok vyšetrovania predostrel snemu i s odôvodneným návrhom dňa 23. júna. Krajinský snem na základe vý-

sledku prevedeného vyšetrovania obžalobu, ktorú dr. Milan Ivánka zadal proti mandátu osvieteného pána biskupa Csernocha ako bezzákladnú jednohlasne odmrštil. Osvietený pán biskup teda ostane ďalej ablegátom skalickým. Národnári vodcovia sa fažko blamirovali. Lež najviac sa blamiroval dr. Milan Ivánka, ktorý svojou obžalobou dokázal za jedno, že sa sústave a právam katolíckej hierarchie tolko rozumie, ako sliepka pivu, lež zrejme dokázal aj to, že jeho pravoveda na veľmi slabých nohách stojí.

Krestanský socializmus, Népszövetség, Modernizmus.

Ako sa ten «Starý» už či kališkom starého, alebo len fludrovicou potúžil v «Ludových Novinách» oddýchol si takto: «Keby nebolo néppártských modernistov». Viete to dokázať, že v néppárte boli dakedy alebo pritomne sú modernisti? Čo vy píšete o tom, to sú nenie žiadne dôkazy. Miešate modernizmus s gallikanizmom. Je to čert ako diabol. Oba sú zatratené a zatratenia hodné. Nie menej zatratenia hodné je ale aj to, že čo píšete o galliganských kňazoch a biskupoch, tým cielite na duchovenstvo Uhorska, čo s vami do jedného mecha nedúcha. To je zlosť, ktorá prevyšuje váš vek. Veď ste vy nie tak «Starý» a dobre sa vyznáte pri kotlíku, len to nechcete nahliadnúť, že modernisti nenie sú v néppárte, lež medzi národnármi.

Komédia.

Píšú «Ludové Noviny»: «Uhorský primas nariadil skrze svojho biskupa Rajnera, aby sa v semináriume ostrihomskom vyučovala slovenčina». «Ludové Noviny» toto vyhlasujú za komédiu. Veď ste vy ozaj ako roztopašné a krutohlavé chlapčiská. Dupkáte nohami a už vám ani to nenie po vôli, keď sa kňazi slovenčinu učia. Je to už viac tragédia (smutnohra), ako komédia. Väčších komediantov ale nieto na svete, ako ste vy.

Mnísi a politika.

«Nikdy nesvedomiti kňazi nezneužívali svätého miesta tak, ako teraz». Ktorý bezbožník opovážil sa toto napísať? Nuž stojí to doslovne v «Ludových Novinách», ktoré sa od jedu pukajú nad tým, že sa v Zohore vydržiaujú sv. missie. Sú to noviny pre katolícky ľud? Veď sa len pukajte, do Jednoty Katolíckeho Ľudu dalo sa už 12.000 Slovákov za členov zapísať. My sme s tým celkom spokojní.

Zo snemovne.

Krajinská snemovňa prijala predošlého týždňa zákonnú predlohu o reforme liehovej dane. V záujme hospodárskeho obecnstva zakročili pri pojednávaní tejto predlohy s úspechom vyslancovia krestanskej ľudovej strany. Ďalej prijala snemovňa predlohy o vystavení robotníckych bydlísk v okolí peštianskom, aké dľa uistenia Wekerleho stavať sa budú aj po vidiekoch. Konečne prijatá bola predloha o predĺžení kuriálneho sudobníctva.

BESEDNICA.

Starý hofer.

(Dokončenie).

No, čas sa míňal, ubiehal, úbohé jedličky sa trápily, lebo byly na šťastie tie, z ktorých je u nás hojne, ktoré sa ujaly a pekne sa zelenaly, ktoré vädly, žlkly. Ja začala som žiaľ, ale nie pre stromy, lež pre starého hofera. Ale žiaľ sem, žiaľ tam, musela som sa z domu odobrať, od zahrady, od zelenajúcich a žlknúcich stromov. Nech ich Boh ochraňuje, život človeka a stromu je v Jeho ruke. Svätá, Božia vôľa ale tak chcela, že keď som v nasledujúcu jar nanovo prišla domov stromky dať sadiť, jedlovinu moju nalezla som ožlknutú, len kde-tu jednu-dve zelené.

— No, starý, — dráždili ho mladší, — kde je desať korún?

— Nedomrzajte ma ustavične, — hundral starý hofer.

— Ináče čože je vám desať korún, — podotknul jeden mládenček, — keď ste dostali od vysokej vlády päťdesiat korún!

Na slovo vláda už aj ja som začala počúvať, lebo, darmo je, tajiť sa nedá, vláda je len vláda, a tak slušne je vedieť, čo vláda robí.

Tu, jako slyšíte, vládu si dost vážia a nie nehodne, lebo to je skutočne pravda, že dala starému Domianovi päťdesiat korún. Ľudia, sem počúvajte, starý hofer mal jeden raz päťdesiat korún! Hneď som vedela, odkiaľ fúka vietor, ba už aj matne sa rozepamätám, že vlani, alebo kedy, aj ja som mu dala písmo, čili svedectvo o vernosti, o počestnosti, ale opravdu ma prekvapilo, že z pomedzi tolko verných a počestných ľudí mojeho starého hofera nalezli za najvernejšieho, najpočestnejšieho.

— No, to je pekná vec, starý — povedala som. — Čo ste robili s tak mnoho peniazmi?

Starý hofer neodpovedal. Hlavu strčil do jednej jamy, s prílišným svedomím mrvil zem, babral sa, bol nešikovný, hlavu nijako nechcel zdvihnúť hore.

— Už nemá z toho ani haliera, — odpovedali na miesto neho s ochotnosťou a so špatnou škodoradosťou ostatní.

Ba jeden z nich otrčiac dľaň, fúknul na ňu, ukazujúc, že jako zmizly tie peniaze, čo mu vysoká vláda poslala a ktoré mu hlavný slúžny vlastnoručne odovzdal. A pritom vraj tak pekne rečnil, že všetci ľudia plakali, ba ešte aj zem pod ním plakala, takú utešenu a prenikavú reč držal.

Včul už aj starý hofer zdvihnul hore hlavu, oprel sa na porysko z rýla a zadumene, smutne hľadel pred seba. Nevšimal si ľudské reči. Ozaj, veru čo je v tom aj za veľká vec, čo tito tu predpovedajú. Teda áno, tolko je chudobných, biednych ľudí v dedine, že nemajú ani počtu. Prišiel tento, prišiel onen.

— Strýčko, duša moja, vám Pán Boh pomohol, aj ste to zaslúžili, pozrite mala bych kúpiť kukuricu, požičajte mi dve koruny, statočne vám ich neskoršie prinavrátim.

Nuž teda, keď prišli k nemu a takto ho prosili, jako že by nebol dal!

Potom prišiel zas druhý, hovoriac:

— Kmoterko, sladká duša moja, skoro ma oderú pre porciu. Na vás zhliaďnul dobrý Pán Boh, pomôžte mi v mojej v Ikej biede, však veru budete taký dobrý a pomôžete mi?

Nuž a tomuto jako že by nebol pomohol v jeho nesnázi. On nebol tým človekom, aby bol zatvoril dvere pred chudobným.

Ale kto by to aj vedel vypočítať, že kolkonásobná bieda zaklepala na dvere starého hofera? A ani jedna neklopala na darmo. Tam bola medzi nimi aj stará nádenička, ktorej zomrelo pekné dievča a nemala peňazí na plachtu. Však veru, bola by mohla ísť ku bohatým, ale hľa, chudobného ľahá srdce ku chudobnému, od toho skorej úfa pomoc, jestli má z čoho. A ešte mal z čoho, lebo starému hoferovi zostalo z tých peňazí, ktoré mu poslala vysoká vláda v sprievode s obrazom v zlatom ráme.

Všetko toto ale s posmechom, starého hofera hlúposť, ľahkomyselnosť zatracujúcimi slovami povedali mi ľudia a ešte aj to mu vyhodili na oči:

— Veru včul by bolo dobre bývalo, keby sa byly ujaly jedličky!

Starý hofer ale stál nemo so slzami v očiach. A tak muselo byť, že aj moje oči slzily, lebo, čujte zázrak, tie ožlknuté jedličky odrazu oživily, ozelenely. Pán učinil zázrak!

A riekla som ľuďom:

— Hľadte sem, ľudia, jaký zázrak sa stal, Ja tu nevidím ani jeden ožlknutý strom. Zle vidím, však ver, povedzte vy? Veru hovorím vám, všetky stromy sú tu zelené.

— Teda jako to môže byť? — pýtali sa ľudia zdivene.

— To tak môže byť, že ich ja také vidím. Lebo aj čin toho starého človeka vidím iný, jako vy. Včul už rozumiete moje slová?

Ľudia mlčali, nehovoriac ani slova, pričom zmätene hľadeli jeden na druhého.

Konečne som riekla:

— Sem, starý sem. No, neďakujte. Nuž či nevidíte, jaké zelené sú tie stromy?

Jožinka.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

CHÝRNIK.

Kráľ v Išli. Jeho veličenstvo kráľ v piatok dňa 26. júna ráno na dvornom osobitnom vlaku odcestoval do Išlu, kde ztrávi leto. Do Išlu dvorný osobný vlak dojachal popoludní o 2 hodine. Pred nádražím bola postavená tribúna, na ktorej stálo asi 600 detí, ktoré keď jeho veličenstvo vystúpil z vlaku, spievaly rakúsku hymnu. Potom arciknieža Franc Salvátor prečítal holdujúci pripis hornorakúskeho jágerského a rybárskeho spolku, za ktorý sa panovník poďakoval. Jeho veličenstvo zaviezol sa potom do svojho letohrádku. Na ceste stály rozličné spolky, ktoré panovníkovi oduševnene privolávaly na slávu.

Radosť v španielskej kráľovskej rodine. Španielska kráľovna Viktoria dňa 23. júna v noci porodila syna. Novonarodený syn je druhým dieťaťom kráľovského páru; prvé dieťa, dedič trónu, narodilo sa lanského roku. Radosť udalosť prišla tak neočakávane, že najviac hodnostárov, ktorí majú byť prítomní pri predstavení novonarodeného kniežata, nemohli dôjsť zväčša do kráľovského palácu. Kráľ Aifons s úsmevom ukazoval svojho druhorodeného syna prítomným hodnostárom. Novonarodeného princa dňa 23. júna na úsvite o štvrt na 3. hodinu predstavili v trónnej sieni ministerpredsedovi, ministrom pravosúdia, ministrom námorníctva a dvorným hodnostárom. Novonarodeného princa dňa 23. júna popoludní o 1. hodine zapísali do matriky pod menom Jaime. Aj tieto ceremonie odbyvaly sa v trónnej sieni v prítomnosti náčelníkov občianskych a vojenských vrchností a biskupa zo Segovie.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie slávnosť Božieho Tela sám odbavoval s veľkou assistenciou. Na veľkolepej processii prítomné boli všetky školy a spolky katolíckeho zástavami. Ohromný počet katolíckeho obecnstva na processii účasť berúci zrejme označoval katolícky charakter sídelného mesta biskupského. — Dňa 21. júna osvietený pán biskup 4. bohoslovcov posvätil za diakonov, dňa 22. júna odcestoval do obce Kenybec, kde udeľoval sviatosť birmovania. V tento deň večer vrátil sa domov a dňa 23. i 24. júna vysvätil za kňazov a po ordinácii hneď aj na stanice poslal, a síce Ludvika Jakubesák do Füzér-Radvány, Jozefa Kenedich do Erdőhorváthi, Karola Grund do Regete-Ruszká. Viktor Majtényi vysvätený bol za diakona. — Dňa 25. júna osvietený pán biskup odcestoval do Mislye a udeľoval tam sviatosť birmovania. — Spolok sv. Imricha juristov tunajšej akademie dňa 23. júna vydržoval svoje záverečné shromaždenie a vyslovil osvietenému p. biskupovi

vrúcne vďaky za prepustenie zahrady ku predošlej zábave. — Spolok tlačby sv. Alžbety zkladal dňa 23. júna svoje ročné účtovanie s veľmi pekným úspechom. — Vo Vranove dňa 21. júna utvorili Jednotu Katolíckeho Ludu vo veľkom a oduševnenom shromaždení, na ktorom rečnili: Anton Strasser, dekan a tamajší farár, Ján Szeman, farár zo Szomonostor a okresný kommissár. Pod hlbokým dojmom týchto rečí dalo sa hneď 214 veriacich za členov do Jednoty zapísať. Sláva im! — Pod oktávou Božieho Tela dňa 21. júna držal v praemonštratskom kostole slávnostnú kázeň professor a kňaz praemonštratský Ervin Karsai. — Minulý týždeň odbavovali v útulni mníšiek sv. Dominika záverečnú zkušku s krásnym výsledkom.

Chýry zo Spiša. V Kežmarku Michal a Matilda Czirják 80 korún dali na chlieb chudobných. — Vo Smežanoch v tieto dni zomrela Jakobová Rubiczer rod. Julianna Schwartz v 105. roku života svojho. — V klučavskom lese dňa 21. júna ohromný oheň zúril. — V Malej Lomnici sa 77-ročný Ján Rejovszky obesil. — Pri Kahlenbergu, blízko Starej Vsi sa dňa 20. júna 16-ročný Jozef Pjontek medzi kúpaním v rieke Dunajci utopil. — V Lubici vyvolili za mestského hlavného notára Karola Weisza. — Najnovšie sa v Nedeci, v Kacvine a v Mafašovcach utvorila Jednota Katol. Ludu s mnohými členami.

Obeť Slatiny. Zo Zvolena (Zólyom) píšú, že dňa 17. júna viacerí železničiarci šli sa kúpať do rieky Slatiny. Železničiar Štefan Szécsényi pri jednom vodopáde odrazu zmizol vo vode a sa utopil. Jeho súdruhovia sa ďalej kúpali a len vtedy zbadali, že Szécsényi zmizol, keď sa už utopil.

Chýry zo Šariša. Prešov. V piatok minulého týždňa vodovod vypovedal službu, tak že obecnstvo mesta za celého pol dňa nemalo vody. Chybu konečne horkotážko napravili. — Minister výučby gróf Albert Apponyi vydal nariadenie, dľa ktorého v učiteľských praeparandiaciach v každom týždni cez dve hodiny má sa vyučovať reč ludu toho územia, kde praeparandia jestvuje. Dľa tohoto v grécko-katolíckej praeparandii od teraz každý týždeň cez dve hodiny vyučovať budú reč slovenskú. — *Kisszeben.* V Sabinove otvoril pravotársku kanceláriu nový pravotár dr. Samuel Forgács. — Koloman Juczinger, tunajší katecheta preložený je za kaplána do Košíc a na jeho miesto povolaný je Ján Belyis, kaplán z Regeteriska, rodák z Magyarjakabfalu, filiálky to fary sabinovskej — *Bardijov.* Tunajší katolícky čitateľský spolok dňa 29. júna odbavoval zábavu vo svojej zahrade. — Týždenný trh, ktorý tu predtým v sobotu odbavovali, židom k vôli preložilo predstavenstvo na utorok a piatok. Nad čím rozhodnúť má ešte minister obchodu. — *Oszikó.* Missionári P. Pavel Silveszter a P. Ondrej Csambál odbavovali tu cez 9 dní sv. missie, ktoré sa veľmi podarili. — *Magas.* Tunajší chudobní lež horliví veriaci veľkú obeť ku sláve Božej priniesli, keď na svoje útraty zaopatřili pre kostol dva krásne nové oltáre a kazateľňu, ktoré posvätil okresný dekan Ondrej Pernyik.

Kostol Jána Hunyadyho v nebezpečí. Ponad mesto Gyulaféhérvár v nedeľu dňa 21. júna v noci preťiahla veľká búrka, počas ktorej hrom udel do hrdzavého kromosvodu chýrneho stolného chrámu Jána Hunyadyho, ktorý je teraz stolným chrámom sedmohradského biskupstva. Hrom otriasol celú z historického ohľadu pamätnú budovu, ktorú teraz práve renovujú. Jeden druhý hrom udel do residence sedmohradského biskupa grófa Gustáva Mailátha, ktorá je pri stolnom chráme. Na šťastie blesk väčšej škody nenarobil, len vodítka pre elektrické osvetlenia roztopil.

Považsko-novomestsko—myjavská železnica. Záležitosť vicinálnej železnice, ktorá sa bude stavať z Nového Mesta nad Váhom na Myjavu, blíži sa ku uskutočneniu. Právomocenský výbor stolice nitrianskej odhlasoval 200.000 korún príspevku ku stavbe železnice. Novú železnicu bude stavať budapeštiansky mernik Jozef Somló.

Cesta 5-ročného chlapca z Ameriky do Uhorska. Z Nagyváradu sdeľujú, že vo štvrtok dňa 16. júna so segedínskym vlakom prišiel do mesta jeden päťročný chlapec. Na krku mu visela cedula s nasledovným nápisom:

— Volám sa Jozef Ujvári. Cez mestá Szabadka a Szeged cestujem do Nagyváradu. Kde mám teda presadnúť?

Malého chlapca jeho tetka vysadila na vlak vo Fiume, kam za podobných okolností prišiel z Ameriky od svojo otca, ktorý sa lanského roku vysťahoval. Malý chlapec túto veľkú cestu prekonal bez každej nehody. Cestovatelia lepší pozor dávali na neho, ako keby jeho vlastní rodičia boli bývali pri ňom. Dobré ho chvali na celej ceste a ihrali sa s ním. Chlapca v Nagyvárade umiestnili predbežne do útulne pre deti.

Požiare. V obci Szentá pri Košiciach dňa 24. júna v noci povstal oheň. V obrovskom víchre oheň sa náramne chytro šírila a o niekoľko minút celá dedina stála v plameni. Ľud zúfale sa díval na pustošenie požiaru, lebo o hasení nemohlo byť ani reči, pretože následkom veľkej horúčosti v studňach už od niekoľko dní nenie vody. Celá dedina zhorela. Domy boli len z čiastky poistené, tak že obyvatelia obce vyšli na zobračku palicu a hľadajú v ústrety najväčšej biele. — Z Munkáču píšú, že dňa 24. júna v obrovskom víchre chytil sa drevený sklad firmy «Spiegel a Eisenberg» nachodiaci sa v blízkosti železničnej stanice. Prevažná časť nakopeného dreva zhorela. Oheň údajne podložili. Škoda činí 25.000 korún, ale z poistenia sa vynahradí.

Dráma na pustatine. Z Kečkemétu píšú, že na pustatine Bordáš, ktorá asi na 20 kilometrov leží od mesta, udal sa úžasný prípad. Alexander Szabó vo sviatok Božieho Tela pozde večer odišiel z domu na žatvu na malej tani nechajúc doma svoju manželku a troje deti. Sotva muž odišiel, žena v kuchynských dverách náhle klesla a zomrela a svojim telom zatarasila dvere. Tri malé deti, z ktorých najstaršie má polpiata roka a najmladšie dva mesiace, za celých 36 hodín hladné a

smädné plakaly pri mrtvej matke. V sobotu ráno napadlo susedom, že ošípané Szabóvcov od hladu vybehly z chlieva a sem a tam sa túľajú. Susedia šli na byt Szabóvcov, vylámali dvere a tam našli už hniť začínajúcu mrtvolu manželky Alexandra Szabóva. Dve väčšie deti držaly svoju mrtvú matku v objatí a od hladu už boli omdleté. V kolíske ležiace nemluvniatko ešte žilo, ale o niekoľko hodín zomrelo. Mrtvolu nešťastnej matky a nemluvniatka zaviezli do mestskej nemocnice, kde mrtvoly pitvali. Ustálené bolo, že matku porazilo na srdce a malé dieťa zomrelo od hladu a preto, lebo od hladu holo celkom vysilené; jednu žilu malo puknutú. Dve staršie deti lekári vzali do opatery a je nádej, že ostanú pri živote.

Smrť v studni. Zo Szatmáru sdeľujú, že v obci Fejérgyarmat dňa 25. júna dvoch ľudí stihlo smrteľné nešťastie. Syn tamojšieho kupca Ludvika Weisza načieľal si zo studne vody a medzitým plechový polliter padol mu do studne. Onedlho v závade potrebovali mieru a Weisz sadnul si do vedra a chcel sa spustiť do studne, aby vyniesol polliter. Vedro sa ale prevrhlo a Weisz ztratila rovnováhu, padol do vody. Na krik jeho ženy gazda Ludvik Tót spustil sa do studne, aby oratoval sklepara, ale aj jeho stihol ten istý osud. Nikto sa neodvážil pospiechať nešťastníkom na pomoc, načo zavolali hasičov, aby vodu zo studne vypumpovali. Hasičia potom vytiahli dvoch ľudí, ktorí ale boli už mrtví. Z vyšetrovania vysvitlo, že dvoch ľudí omráčily jedovaté plyny, ktoré zo steny studne vyvierali. Oba nešťastníci zanechali po sebe veľkú rodinu.

Aký život — taká smrť. Z Ružomberka nám sdeľujú: Istý pastier, menom Kudlička, ktorý naozaj bez Boha žil, dňa 10. júna ráno ženúc statok na pašu, naraz padol na zem a mrtvý zostal ležať. Ľudia to pokladajú za Boží trest, lebo ten nachodil do kostola, ani na sved, zo všetkého «čo je Božie» posmech robil. Kto ho vie, či tí ľudia nemajú pravdu?

Dotieravá pijavica. Ružomerský vínokupec (žid) zaslal na stankovanský (Liptov) kresfanský konzum pár sudov vína. Lenže pretože si to konzum neobjednal, židák pekne-krásne si musel to víno nazpäť vziať. Tá židovská dotieravosť stojí 26 korún, ktoré žid musel aj hneď na železničnej stanici zaplatiť. Židkovia, nebuďte dotieraví a bezočiví!

Bitka na Turice. V Zázrivej (Orava) turočné sviatky krvavou bitkou poškvrnili traja veľkí nepriatelia tretieho príkazu Božieho: Majda, Ferko a Kurtik. V obci je veľké pohoršenie. Nemierne pitie tuhých nápojov ľuďom odoberá rozum a činí ich podobnými ku divým zverom.

Zhorela fabrika. V obci Ligetfalu pri Prešporke fabrika na emailované nádoby, ktorá prináleží účastníarskej spoločnosti «Vesta», minulý týždeň zhorela. Dielňa, fabričná kancelária a sklady zhorely. Škoda činí viac ako 100.000 korún. Vo fabrike, v ktorej bolo zamestnané asi 1200 robotníkov, za pol roka nebudú môcť pracovať.

Policajný pes. Minulé dni v noci budapeštianska polícia vydržovala razziu a z tejto príležitosti pomáhal policajtom vynajst podozrivých ľudí aj jeden pes, menom «Lux». Je to nemecký pastiersky pes, ktorý na zkuške policajných psov v Hamburgu dostal prvú odmenu a ktorého budapeštiansky policajný radca Alexander Sajó kúpil, aby aj v Budapešti viedli pokusy s policajným psom, ktorý sa v cudzozemku už dávno dokázal. Policajný pes je znamenite vycvičený. Rozkaz svojho gazdu vyčíta aj z jeho slov, očú a posunkov. Druhého ale za žiadnych okolností neposlúchne a ani jedlo od druhého neprijíma. Policajný radca Sajó nedávno v nagymaróšskej hore uróbil pokusy v Luxom. Vreckový nožík jedného celkom cudzieho mužského v dialke troch kilometrov zahrabal, potom dal oňuchať Luxovi ruku cudzinca a rozkázal psovi: «Hľadaj!» Pes sa rozbehol a o istý čas doniesol nôž. Počas razzie Lux na priestore jedného kilometra vyhnal každého otrhaného človeka a nemilosrdne ho držal zubami až do tých čias, pokým policajt dotyčného neprevzal od neho. Keď sa proti nemu bránia, bijú ho, hryzie, ale nie smrteľne. Striasť sa ho nemožno, ani keby ho drúkom bill, ani výstrel z revolvera si nevšímne. Aby ho revolverom raníť nemohli, bráni sa tým, že páru nemajúcou šikovnosťou vyrve zbraň z rúk svojho útočníka. Pes zná vyše 30 rozkazov, ale len nemecky, pretože ho v Nemecku vyučili. Má poltrefa roka. Je 60 centimetrov vysoký, pekné zviera. Policajný radca Sajó krem Luxa ešte dvoch policajných psov dal doniesť; jeden sa volá «Harras» a druhý «Holmes». Zaoberajú sa teraz s tým plánom, že budúcej jary celú políciu zaopatria policajnými psami. Každému policajtovi dajú jedného mladého psa, ktorého potom vychová, lebo policajný pes len vtedy stojí niečo, keď rozkazy druhého človeka neposlúcha.

HOSPODÁRSTVO.

Mašťaľný a umelý trus.

«Čo ešte aj o hnoji máme čítať?» rečie nejeden z našich čitateľov.

Veru áno, priatelia! Prosím vás, povšimnite si našej rady. Ťažký je to predmet, o ktorom píšeme, lebo tak to býva, že ľudia práve o tom vedia najmenej, o čom každý myslí, že o tom nemá čo vedieť. Hnoj sbierať a ho upotrebiť, ako že by nevedel každý hospodár? Ja ale tú zkušenosť mám, že nevie každý hospodár s trusom zachodiť. Dávno sme povedali našim krajanom, že aj hospodárstvo je veda, kumšt, a veru je to ťažká veda a veľký kumšt. Učiť sa ju musí človek, najmä v terajších časoch, keď pole naše počína volákosi vzdorovať,

tak že ozaj špekulovať musí každý hospodár, aby vyniesol z neho aký taký choseň. Darmo je, neborká zem aj päť razy toľko musí rodiť, ako volákedy, keď ju nebožký náš dedo, Pán Boh mu daj ľahký odpočinok, obrábal. Musíme si teda opatrovať zemičku, aby nás neustala krmíť, a toto v prvom rade od trusu závisí. Tak o tomto budeme pojednávať v našom článku, lebo to je najpotrebnejšia veda pre hospodára. Vedieť musí, čo je vlastne trus? K čomu je treba? Kde treba povážať? Aký trus sa má upotrebiť a koľko? Ale ani toto nenie ešte dost. Vedieť treba rozličné práce tak vybaviť, aby ony najlepšie výsledok poistily. Teda nie tak, ako naši starí otcovia robili, lež ako to učení hospodár dnes robí. Nech nikto nemyslí, že čo starým bolo dobre, je ono aj nám dobré. Hej, veru nie. Skusujeme to v dnešných časoch každý deň.

Neraz sme písali na tomto mieste, že u nás nie hospodár určí cenu svojich plodín, lež tí špekulanti, kt rí nesejú a nežnú. A tak nezbyva iné, ako bedliť o to, aby hospodár čím viac plodín dorobil. Cieľ tento dosiahne s racionálnym hospodárením, obrábaním zeme, s dobrým trusom a s vyberaným semänom. Sú ešte aj iné spôsoby, my ale o hnoji chceme prehovoríť dakolko dlhších slov.

Rastlina, nech je ona aká chce, k udržaniu svojho života a k vzrastu potrebuje pokrm. Pokrm tento zväčša zo zeme vyberie s pomocou koreňov. A tak pokrmy tieto z roka na rok ubúdajú a zem chudne, planie. Jestli tieto pokrmy nenahradíme s novými, časom zem všetku úrodnú silu ztratí. Vidíme to v každom chotári. Sú dve zeme jedna vedľa druhej. Jedna bujne rodí, druhá ale planú úrodu doniesla. Prečo? Lebo tá prvšia dostala, čo jej patrilo, tú druhú ale hladovať nechali. A tak kto dobre pováža, dobre žne. So zemou nemožno sa jednať.

Čo je teda trus? Taká látka, ktorá v sebe viac alebo menej pokrmov obsahuje, ktoré rozličné rastliny k živobytiu potrebujú. Že dôkladne pohnojená zem rodí lepšie, ako tá, ktorú len povrchno poviezli, to každý vie. Že z čoho koľko máme dať zemi, aby sme kroz to čím väčší choseň mali, nikto nevie vyrátať a povedať. Ale príde čas, keď učenci aj to vyrátajú.

Boly časy, keď na našich Dolniakoch povážať nemuseli. Tak bohatá bola tam pôda. Dnes ale aj v Banáte musia povážať, aby dodali pôde tie látky, ktoré obylie vycicalo.

Rastliny jednu čiastku pokrmov ľahko, druhú čiastku ťažšie vedia vybrať zo zeme, a to preto, lebo pokrmy tieto nie sú v každej pôde v takej podobe, čo by sa ony vo vode ľahko roztopyli. Odpomôže sa tomuto skrze dobré obrábanie zeme. K tomuto patrí hlboké oranie, bránenie, kopanie, valcovanie, po čom vzduch, voda a slnko, títo traja majstri prispejú k tomu, aby v pôde nachodiace sa látky zhnily a tak potom dostaly sa do rastlín.

Mnohí hospodári na príklad Košovci, s úhorením myslia svoje role napraviť. To je nesmysel a veľká

škoda. To si len veľkí páni môžu dovoliť, aby im role rok postávaly. V terajšom čase, keď hospodára storaké farchy tlačia, nedá sa úhorit, lebo aj od úhora treba porcie platiť. Úhorit len tam radím, kde zem ďaleko leží v chotári, tak že sa vyvážanie hnoja nevyplatí. Košovci ale aj blízko dediny nechajú úhory. To nenie múdre. Škoda tým rolám postávať, susedia moji. Povádzajte ich ako sa patrí a potom každý rok vysievajte, nech rodia. Voľakedy to išlo, že role nechali úhorom stáť, za dnešných časov ale je to už nemožno.

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Stará Lubovňa (Ó-Lubló, Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krešťane».

Rímsko- a grécko-katolícki učiteľia katolíckeho učiteľského spolku vidieku lubovenského, ku ktorému v tom ohľade aj Magura patrí, dňa 3. júna držali svoje 26 te riadne ročné valné shromáždenie v tom starom spišskom meste. Účasť vzalo na tom shromáždení 30 učiteľov, 12 učiteľiek, 8 kňazov, mesto zastupovali mešťanosta a hlavný mestský notár, tam bol i zverolekár, notár Dubay a pri obede aj mestský kapitán. Shromáždenie otvoril s oduševňujúcou rečou Ján Csumitta, farár starolubovenský, ako predseda spolku. Hovoril o tom, že ako kňaz je v terajšom čase povinný aj okrem kostola účinkovať, tak musí aj učiteľ vyníť zo školy na pole verejného života; aj katolícky učiteľ musí za heslo mať, heslo terajšieho námestníka Kristového: «Všetko obnoviť v Kristu». «Nazpät ku Kristu». Potom vyzval učiteľov, aby tiež vstúpili do Jednoty Katolíckeho Ľudu a aby k tomu aj ľud priviedli. Vzornú prednášku držala Irma Szolgovits, učiteľka podolínska, a síce zo zemepisu; shromáždenie uznalo prednášku za dobrú. Potom Zuzanna Sztanko, učiteľka novolubovenská a Valeria Melkovic, učiteľka z Lackovej, svoje veľmi pekne a obsérne vypracované práce prečítaly. Obidve mali za predmet takzvaný feminizmus, to jest ženskú otázku. Shromáždenie s veľkou pozornosťou počúvalo obe práce, za hodné ich držalo, aby sa v archíve spolku zachovali a obidvom učiteľkám zápisničné poďakovanie odhlasovalo. Obe práce by zaiste aj peňažitú odmenu boli zaslúžily. Nielen usilovnosť učiteľov, ale aj učiteľiek si máme vysoko vážiť.

Ku budúcemu shromáždeniu sa majú vypracovať

nasledujúce otázky: 1. Či má dáky význam a či je správne opakovanie triedy v ľudovej škole? 2. Odkiaľ je to, že si ľud neváža duševnú prácu a duševného pracovníka? 3. Ako možno rozriešiť otázku vyučovania dospelých?

Na oslovenie predsedu shromáždenie nasledujúce návrhy prijalo: 1. Aby každý učiteľ do konca marca budúceho roku vykreslil mappu svojho okresu; ktorú mappu k tomu ustálený výbor za najlepšiu uzná, tá sa dá vytlačiť. 2. Aby sa pamiatka nebohého čestného predsedu spolku Jakuba Hillaya, bývalého prépošt-farára maťašovského v zápisnici zväčnila. 3. Aby shromáždenie znovu vyslovilo zápisnične svoju oddanosť oproti jeho excellencii osvietenému pánu biskupovi dr. Alexandrovi Párvymu. 4. Aby učiteľský spolok do Spolku sv. Štefana vstúpil.

Júliusovi Hóborovi, učiteľovi v Gňazdoch, ktorý pri laňajšom ohni veľkú škodu utrpel, dal spolok 50 korún pomoci.

Majetok spolku obnáša 2498 korún 21 halierov.

Na tom shromáždení bola aj voľba spolkových úradníkov. Jednohlasne doterajších vyvolili. Petra Kravca, dekana-farára hanušovského a škôldozorca dekanátskeho okresu staroveského, vyvolili za čestného predsedu učiteľského spolku, ktorý sa im za dôveru s pár peknými slovami poďakoval.

Po shromáždení bol u katolíckeho hostinského Kacsura spoločný obed, na ktorom sa okolo 50 osôbúčastnilo. Počas obedu cigánska hudba a 15 prípitkov rozveselilo prítomných. Za tým bol do večera tanec. S vínom mesto Stará Lubovňa zaopatril všetkých prítomných. Srdečná vďaka! Budúceho roku zase v Starej Vsi bude to učiteľské shromáždenie. Bráňme svoje katolícke školy!

Jeden prítomný.

Od Prievidze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Krešťane»-e uverejniť tieto riadky.

U nás je všetko ticho. Hnusní a prepriati liberáli nekalia už vodu pokoja, lebo dobre vedia, žeby i tak nič nezviedli proti nášmu milému poslancovi Kolomanovy Brestyenzskymu, za ktorého je v tak veľkej miere oduševnený aj náš pán hlavný slúžny Dolfo Abafi. Ja chcem teraz obrátiť pozornosť ctených čitateľov na jednu znamenitú knižočku, ktorej nápis takto znie: «Sv. Izidor čo príklad sedliakov». Jak znamenitá a poučná je tá knižička, to vysvitá z toho, že v krátkom čase ju musel teraz druhý krát vydať vo 2000 dr. J. Janda, farár preseranský. Cena tejto dobrej knižočky je len 8 halierov. Kúp si ju a čítaj, milý priateľu, a zkusíš jej znamenitosť. Každý roľník by si ju mal kúpiť. Na dobrú a poučnú knihu nemal by nikto ľutovať pár halierov, lebo dobrá kniha je nielen tým najvernejším, ale spolu i tým najosožnejším priateľom človeka. Nuž a keď voľakedy, tak iste v dnešných prevrátených časoch sú

nám roľníkom takýto priatelia, to jest dobré a poučné knihy, nevyhnutne potrebné.

S Bohom!

Ján Kohútik, klobočník.

Hruštín (Orava).

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krešťane».

Sdeľujeme vám, že sa u nás stalo veľké pohoršenie. Príčinou toho sú «Ludové Noviny» s ich dopisovateľom Jaroslav-om, ktorý sa opovážil o našom pánu biskupovi to napísať, že on, to jest pán biskup kaplánovi Tomanekovi poslal 40 korún na cestu, ale «*kto vie, či to pán biskup nebude pýtať od neho nazad*».

Jaroslave! Pre vás je nie pero a papier do ruky, ale motyka zemiaky okopávať a sekera drevo rúbať. Vidno z vášho dopisu, že máte rozum sem-tam pomätený. Jedno koliesko na rozume vám chýbuje. Alebo sa vám tá cirkev katolícka a biskupi nepáčia? Zavadzia vám sv. Evanjelium? Veru my k vóli vám neprestaneme si nášho pána biskupa ctíť — kým tu na zemi v jeho biskupstve budeme žiť.

S Bohom a pokoj nadovšetko! *Veriaci hruštinskí.*

Od Zbehov.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krešťane».

Naša obec leží peši asi na jednu hodinu cesty od Nitry k severu. My tu máme už starého pána farára, Jána Pomykal, ktorý bedlive pracuje na poli dušného spasenia nášho. Väčším dielom sme tuhými ľudákmi, preto sa ale i tu najde daktorý liberálny Judáš kulifajský. Daktorí z nás si kúpili knižočku «Svätý Izidor čo príklad sedliakov», ktorá stojí len 8 halierov a dostať ju na fare v Nyitrapereszslény, aj desať-pätnásť nás počúva, keď ju dakto číta; je to knižka pre roľníkov až veľmi poučná; každý poriadny roľník-sodliak by si ju mal zaopatriť. S Bohom. Dovolíte-li, aj inokedy vás navštívím s mojimi riadkami.

J. N., hospodár.

Z Veľkých Topolčian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krešťane».

U nás je teraz všetko ticho. Nenie volieb, tedy ani štumerovskí úradníci hospodárski nepokúšajú ľud, aby šiel za tou hnusnou liberálnou stranou. Náš pán farár hovorí, že sa on už nebude miešať do politiky; to mu veríme, bol by bláznom, keby si dal po dedinách brizgať. Je síce chyba, že náš pán farár je chorlavým človekom, následkom čoho nemôže sa v robote plecť opierať v takej miere, jako by to naše potreby duchovné žiadaly. Ináče na myslí on skoro nenie nikdy

zronený, ponevác k zotaveniu má často chuti a času, nevinné žarty mu z hlavy vyhánajú boľasti z choroby pochádzajúce. — Teší nás, že sem prišiel horlivý kňaz Augustin Gramantik do nemocnice za kaplána. Tento Prievidzan dobre známy bude veľmi na pomoci pánu organistovi Pažitkovi a okresnému sudcovi Chmialov-lovskému, ktorí sú tu soľou pôdy duchovného života. Žiaľ stisol naše srdce, keď sme počuli, že pán kaplán Lacko Petráš chce pánu farárovi v krátkej blízkosti päty a chrbát otrčieť. Keď sa len tí poriadni kapláni tak často premieňajú u nás, ako jedlá u veľkých pánov na stole.

Ludák.

Od Preserán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krešťane».

Predsa sú ľudia, ktorí si všimajú hlas duchovných otcov. Náš pán farár nás už opatovne napomínal, aby sme vstúpili do Spolku sv. Vojtecha, tí ktorí si to učinili, sú nasledovní: Ján Šiška-Hruboň, Michal Varga, Ján Svorad, Jozef Piterka, Peter Kučerka, Ján Lacena, Jozef Adamčík, Ján Vozár, Rudolf Leidorffer, Michal Kucka, Ján Mihálik, Jozef Kopček, Jozef Pupik, Martin Svorad, Ján Kopcsek, Jozef Nima, Jozef Šiška, Ján Trepačka, Michal Fraňo, Michal Petrovič, Jozef Ficzo, Michal Sloboda, Štefan Minárik.

V zime nemá práce, zamestnania robotný človek, jako je to potom teda dobre, keď má čo čítať; jako je to dobre, keď sa má z čoho poučiť. Drahí, krajan, dajte si povedať, nechajte sa do toho spolku zapísať, ročíte platíte len 2 koruny 40 halierov, aj to len za desať rokov a potom až do smrti zdarma budete dostávať ročíte toľko kníh, ktoré sú aj 7 korún hodné. Prečo je v Prešporskej a na Považí múdrejší svet, nežli v Nitrianskej Doline? Preto, lebo tam sú aj také farnosti, že má v nich Spolok sv. Vojtecha aj 70—80 údov. Dobre je čítať nielen peniaze, ale aj knihy. Tedy do Spolku sa, drahí bratia! *J. Svorad Hrušovčan.*

Rozmary a žarty.

Dobrý figel.

Istý žartovný človek povedal raz v spoločnosti:

— Každého z vás, ktorý môže prísť zajtra ku mne na obed, zavolám.

Všetci znali, že rád robí posmech z druhých, a tak ani neišli. Len jeden bol medzi nimi, ktorý ho ešte dobre nepoznal, vážne vzal to pozvanie a šiel doňho druhého dňa. Keď prišiel k domu, našiel na svoje veľké prekvapenie dvere pozamikané, klopal dlho, ale marne, nikto mu neotvoril a ani sa neukázal. Musel teda ísť preč. Keď domáci pán zbadal, že už ide preč, vyzeral z obloka a zavolať:

— Nečuduj sa priateľu, že dnes nedostaneš u mňa obed, však ja som len takých volal na obed, ktorí prísť môžu; pokiaľ som ale dvere pozamikal, nikto sa sem nedostane.

I tak host zavedený s prázdny žalúdkom odišiel.

Kde pozeráť?

Otec napomínal svoju dievku, aby keď ide ulicou, nepozerala na chlapcov, ale len do zeme, lebo človek zo zeme povstane a do zeme bude pochovaný.

Dievka odpovedala na to:

— Ja by som myslela, že skorej mužskí majú pozeráť do zeme, lebo Adam bol zo zeme vyrobený, dievčatá sú ale povinné pozeráť na mužských, lebo Eva bola z rebra Adamovho stvorená.

Zo školy.

V nedeľu popoludní zavretí sú dvaja žiaci.

— Pozri len, — povie jeden, — ak veľmi padá dážď vonku.

— Hejže, — odpovie druhý, — dobre je nám tu dnuhá byť.

V divadle.

Kassír: Prosim vás, karta na miesto sediace stojí dve koruny a vy ste len jednu korunu dal.

Navštevovateľ: A to celkom spravodlivo som len tolko dal, lebo ja som na jedno ucho hluchý a tak len polovicu budem čuť.

Pri súde.

Sudca (ku obžalovanému): Tak sa mi zdá, že sa vy v planom kamarátsťve zdržujete.

Obžalovaný: Pravdu máte pán sudca. Ja už od desiatich rokov ustavične mám do roboty so sudcami od súdu.

Verný sluha.

Pán: Počuj Ondrej, chybujú mi cigary, či neberieš z nich dakedy?

Sluha: Ako ma môžete upodozrievať, však ja ešte z predošlej služby mám dve škatule cigár.

V nemocnici.

Starého nemocného pijaka navštevuje lekár a mu povie:

— Milý priateľu, vy už musíte umrieť, lebo dnuhá máte všetko zapálené.

— Pán doktor, to nie je moja vina, to sa muselo v noci stať, lebo vo dne som vše mocne hasil, — odpovedal chorý pijak.

Vtipne odpovedal.

— Čo tam robíš na mojej jabloni? — pýtal sa gazda jedného chalana.

— Nehnevajte sa, našiel som pár jablk pod stromom a tieto som chcel znovu na strom zavesiť, — odpovedal chalan.

Krajinská púť do svätej zeme.

Pri dušovnom vodcovstve veľkomožného a prevelebného pána kanonika, opáta bierskeho a krajinského vyslanca dr. Alexandra Giesswein a pri spoluúčinkovaní početných duchovných 1. októbra b. r. pohnie sa krajinská púť do svätej zeme, ktorú sriadiuje svätej zeme uhorský úrad.

Ceny: I. I. trieda 700.—, II. trieda 550.—, III. trieda 300.— korún. Programom a vysvetlením ochotne posluží svätej zeme kommissariatu úrad uhorský. II., Margitkört 23. farský úrad.

Púť do Lourdesu. Zodpovedne z veľa strán objavenej žiadosti Jozef Skarda, šaštínsky praepošt, dekan-farár z príležitosti 50-ročného jubileäuma zjavenia sa blahoslavenej Panny, s odcestovaním okolo 17. a gusta s arcipastierskym dovolením púť vedie do Lourdesu, staviac sa po ceste v Einsiedelnu vo Švajci a na milostnom mieste najsladšieho Srdeca Pána medzi Lyonom a Parížom v Paray le Monial. Touto cestou prosí duchovných bratov a všetkých, čo ho o prevzatie tejto púte požiadali, ako aj tých, čo túto cestu v jeho spoločnosti už raz vykonali, aby úmysel jeho v kruhoch jejich známych odporúčali a rozširovali a hlásiacich sa oznámili mu najpozdšie do 31. júla. — Smer cesty je: Budapešť—Viedeň—Linz—Innsbruck—Bregenz—(bádenské jazero) Rorschach—Zürich—(odpočinutie 1. dňa) Genf—Lyon—(odpočinutie 1. dňa) Cette—Toulouse—Lourdes (pobytie 4. dňov) Toulouse—Paray le Monial—(pobytie pol dňa) Genf—Lausanne (odpočinutie 1. dňa pri jazere genfskom) Bern—Luzern—Einsiedeln (pobytie a nocľah) Buchs—Innsbruck—Viedeň—Budapešť. — Ceny súčasťnenia: I. trieda 560 korún, II. trieda 420 korún, III. trieda 250 korún s úplným zaopatrením na stanicích pobytia a od Innsbrucku po Innsbruck aj po ceste. — O podrobné programy obráť sa možno na farský úrad Sárvár (stolica nitrianska).

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeno farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskedý, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bár komu schotue ovnoveda.

Krajinská jubilárna púť do Lourdesu pohne sa dňa 8. augusta pod protektorátom jeho excellencie najdôstojnejšieho pána dr. Júliusa Városho, arcibiskupa kaločského. Duchovné vodcovstvo pútnikov prevádza výbor z 12 duchovných pozostávajúci. — Ceny s prvotriednym zaopatrením cez 8 dní: I. trieda 460 korún, II. trieda 320 korún, III. trieda 210 korún. Programmom a vysvetlením ochotne posluží Franc Fehér, farár. Ebed, stolica ostrihomska. — Zarovnak krajinská jubilárna púť pohne sa dňa 30. augusta z Budapešti ku marianskej processii do Lourdesu a s tým v spojení do Rímu na jubiliám sv. otca. — Ceny zúčastnenia s prvotriednym zaopatrením cez 14 dní: I. trieda 560 kor., II. trieda 450 korún, III. trieda 250 korún. Programmom a vysvetlením ochotne posluží Štefan Pasztorek, Tököl, stolica Pest.

Spisy redakcii zaslané.

Nová slovenská modlitebná knižka. P. Alojz Daubner, chýrny pestovateľ nábožnej spisby, pre veriacich slovenského jazyka zostavil novú modlitebnú knižku. Knižočka tá má za cieľ rozširovanie úcty k najsladšiemu Srdcu Pána Ježiša a obsahuje modlitby ku každej príležitosti úcty a zvelebovania najsladšieho Srdca. Znám je vôbec, že národnári vodcovia slovenského jazyka obyvateľstvo vlasti našej ešte aj s pomocou modlitebných kníh a nábožného čítania snažia sa vohnať do náručia panslavizmu, preto aj s právom očakávame, že slovenského jazyka také knihy, ktoré svätú záležitosť náboženstva nespájajú so snahami proti vlasti smerujúcimi, podporovať bude každý veriaci a vlast svoju vrele milujúci kresťan a katolík. Spoločnosť Svätého Štefana mnoho obetuje každý rok na vydávanie takých kníh. Pritomne vydala knižočku: *Mesiac Božského Srdca Ježišovho*, ktorú zostavil P. Alojz Daubner. Cena 50 halierov. K dostaniu u vydavateľstva kníh «Svätoštetfanskej Spoločnosti» (Budapest, VIII, Szentkirályi-úlica 28.).

Modliaca knižka a spevník. Cieľom rozširovania maďarskej reči zvlášte pochvalnú myšlienku uskutočnila Sväto-Štetfanská Spoločnosť vydaním modlitebnej knižky vo dvoch rečiach. Nemohlo sa doposiaľ žiadať, aby Slovák, alebo Nemec, ktorý maďarskú reč len lámal, potreboval modlitebnú knižku, ktorej nerozumie, preto v mnohom ohľade aj modlitebné knižky boli toho príčinou, že reč maďarská, ktorej ako-tak naučila sa mládež v ľudových školách, nerozširovala a nevyvíňovala sa po okoliach. Tomuto odpomôžu modlitebné knižky zostavené vo dvoch rečiach. Mládež nemeckého, alebo slovenského jazyka dostane modlitebnú knižku v nemeckej alebo slovenskej reči, ku každej modlitbe a piesni pripojená je ale aj osnova v maďarskej reči. Mládež takto z počiatku snáď len zo zvedavosti potrebovať bude túto modlitebnú knižku, pozdejšie ale celkom privykne ku nej a naučí sa modliť a piesňam v maďarskom jazyku. Mládež naša ani z jednej ľudovej školy nemala

by vystúpiť bez takejto modlitebnej knižky. Bolo by to k upevneniu náboženských a vlasteneckých citov v akých vychováva sa naša mládež v katolíckych ľudových školách. Po dávnejšom vydaní modlitebnej knižky v maďarskej a nemeckej reči, vyšla prítomne naším nákladom «**Modliaca knižka a spevník**» v maďarskej a slovenskej reči, ktorú zostavil *Jozef Masztich* a ktorá asi na 800 stranách obsahuje modlitby a piesne ku všetkým pobožnostiam a príležitostiam v maďarskej a v slovenskej reči. K dostaniu je v trojakom vydaní. Cena modlitebnej knižky viazanej v plátne je 4 koruny. Červeným tiskom ozdobená modlitebná knižka viazaná v koži, stojí 5 korún, táže s pozlátenou väzbou v koži stojí 6 korún. Objednať možno tak túto modlitebnú knižku ako i všetky vydania Spoločnosti u: **Kníhkupectva Svätoštetfanskej Spoločnosti, Budapest, IV. Kecskeméti-utca 2.**

Svätý Izidor čo priateľ sedliakov. 37 strán. Cena 8 halierov. Spracoval a vydal druhý raz dr. Jozef Janda, dekan farár v Nyitrapereszlény. Túto zriedkavo znamenitú knižku veľmi vrele odporúčame ct. čitateľom.

Podme za ním, za chudobným, poníženým, ukrižovaným Ježišom Kristom, k chudobnému, zánávanému pospolitému ľudu. Dľa cudzej myšlienky pre hornouhorské pomery prepracoval Pohronský. Vydali viacerí rim. katolícki kňazi, priatelia ľudu. Pôvodina tohto prepracovania vyšla s odobrením cirkevnej vrchnosti. Zvolen. 1908. K dostaniu a tlačené v kníhtlačiarňi Eduarda Bertana. Cena výtisku 70 halierov.

Ctihod. Leonharda Goffineho kresťansko-katolícka **Poučná kniha**, čili krátky výklad všetkých nedeľných i sviatočných čítaní a evangelií, jako i z nich vyplývajúceho učenia viery a mravov. Dľa 58. vydania od P. Frant. Hattlera, S. J. do slovenčiny usporiadal Jozef Opatovský, farár biskupstva nitrianskeho v Dohnani. Pod tlač upravil Fr. Richard Oswald. S povolením najdost. ordinariatu ostrihomskeho a nitrianskeho. Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave 1908. Cena 7. korún.

Katolícky ľudový Katechismus. Spísal Fraňo Spirago, profesor nábožunstva v Trutnove. Z nemeckej pôvodiny preložil Štefan Mišík, kňaz biskupstva spišského. S povolením cirkevnej vrchnosti. Druhé vydanie. V Trnave. Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha). 1907. Prvý diel: *Učenie o viere*. Cena 2 koruny 50 halierov. Druhý diel: *Učenie o mravoch*. Cena 2 kor. 50 hal.

Sviatosť birmovania, pre birmovancov. Napísal dekan a farár dr. Jozef Janda (Csermend, u. posta Kis-Vicsáp, Nyitra megye). 32 strán. Cena 10 halierov. Vrele odporúčame.

Legenda čili čítanie o svätých a vyvolených Božích. Sošit II. Dľa prastarých a najnovších, cirkevnými vrchnosťami odobrených prameňov spracovali: Andrej Truchlý, Vincent Havlíček a Martin Kollár. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha). Druhé, opravené, ilustrované vydanie. S povolením cirkevnej vrchnosti. Na sklade v Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat) 1908. Cena 3 koruny.

Veľmi vrele odporúčame nákladom Spolku sv. Štefana vydané, nasledovné diela:

1. **Cesta do pekla vedúca.** Cena 6 halierov.
2. **Hrdinská láska.** (Neslobodno luhať.) Cena 10 halierov.
3. **Lurdské pamiatky.** Cena 40 halierov.
4. **Viera je od všetkého drahšia.** Cena 16 hal.
5. **Betka Škvarák.** (Nehraj sa so šťastím.) Cena 6 halierov.
6. **Slepý kôň.** (Boh zaplatí každému.) Cena 6 hal.
7. **Zivotopis pápeža Piusa X.** Cena 12 halierov.
8. **Maj chrám Boží v úctivosti.** Cena 6 halierov.
9. **Skrytý poklad.** (Časté sväté prijímanie.) Cena 16 halierov.

Objednať možno vo Spolku sv. Štefana (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.)

Obradoslovie (Liturgika) čili učenie o svätých obradoch Cirkve katolíckej pre katolícke dievky. Spisal Fr. Richard Osvald, kňaz arcibiskupstva okrihomského. So schválením najdost. ordinariatu ostrihomského. Trete ilustrované vydanie. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat) 1906. Cena tvrdoviazaného výtisku 50 halierov.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

- na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. J. K. M. List sme dostali. Či sa tam dobre cítite?

P. F. K. K. Ráďte nám dať laskave na vedomie, či sú už všetky dopisy uverejnené.

P. Dr. J. N. J. P. Čo nového vo vašej doline?

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 1. júla.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tisská K 24·25—25·85, stolnobelehradská K 24·70—25·60, peštianska K 24·05—25·65, banátska K 23·95—25·55. — *Raž*: prvotriedna K 20·80—21·10, druhotriedna K 20·60

do 20·80. — *Jačmeň*: prvotriedny K 14·20—14·50, druhotriedny K 13·80—14·20. — *Ovos*: prvotriedny K 16·80—17·90, druhotriedny K 16·20—16·60. — *Proso*: K 9·50—10·00. — *Kukurica*: Kor. 13·80—14·00. — *Repica* — K — — —.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	18·40	18·00	17·80	17·60	17·50	17·20	17·00
			č.	7	7 ¹ / ₂	8	
			K	16·20	14·10	8·20	

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6·70, hrubé K 6·80.

Ďatelinové semä: čistené K 200·00—210·00, lucerna čistená K 160·00—170·00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·50—4·70, žlté K 5·10—5·30 za 100 kilov.

Strova: Fazuľa veľká biela K 14·00—24·50, miešaná strakavá K 12·00—13·00. — *Hrach*: nelúpaný K 28·00—30·00, lúpaný K 23·00—43·00. — *Šošovica*: čistená K 40·00—70·00. — *Konopné semä*: K 25·00—26·00. — *Mak*: K 63·00—66·00. — *Rasca* (kmín): Kor. 116·00— —. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 12·05—12·25, srbské (100 kusové) K 11·75—12·00.

Lekvár: srbský K 10·00—10·25, slavonský K 14·00 do — — za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 80·00 do 80·50, kockový K 82·00—82·50, žltý K 80·00—80·50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 36·50, fiumánsky White-Star (***) K 30·50 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 130·00—131·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 110·00—111·00, 3-kusová K 118·00—119·00, vidiecka K — — — za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 163·00 do 164·00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden baril 54·00—55·00.

Vajcia: prima uhorské K 76, od Tisy K 74—75, sedmohradské K 73 — — jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·20—2·50, k vareniu K 1·40—1·60, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 00·0—0·00 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1·40—2·40, sliepky na polievku K 3·20—3·60 za jeden pár.

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vy brazením hodín a tovaru zo zlata a striebra atď.

Prvá dielňa hodín v Brüx **Hanns Kourad** eis. a kr. dvorný liferant Brüx číslo 1488 (Čechy).

Švajciarskeho systemu Roskopf patent hodinky K 5.—, Regisrované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.—, Opravdové strieborne remontoir hodinky K 8·40. Žiadne risiko. Výmena povolená alebo návrat peňazi.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri uplnej záruke
benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
 podnikom, takžež
elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe
 s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosť !!
 Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi
 domami slamou krytými. Cielom rozšírenia týchto najnovších
 strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:
 parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.
 O nedostupnej zvláštnosti týchto strojov podáva
 spravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-
 hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)
 Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Lacné české perie.

5 kilo nové
 tmavé driapané
 12 kor.

Biele mäkké,
 jak páper 18
 kor.— 24 kor.

Biele ako snáh
 mäkké ak páper, driapané 30
 kor. 36 kor. Rozposielanie s
 dobierkou franco; zamenenie a
 nazpät prijati je pod touti vynnim-
 kou dovolenéjstli sa poštové
 útraty vynahradia. — Benedikt
 Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
 Pilsen Čechy.)

Pri objednávkách na
 naše ohlasy, prosíme
 odvolávať za vždy na
 náš časopis.

Sv. Ružence nekupujme u nepriateľov križa!

Vyznačenie na vystave pátikostolskej! Dajme zárobku chudobným

je celom ružence shotovujúceho domového priemyslu
 kaločského kde najlepšíe a najľahšie

RUŽENCE

shotovuju z kokusa, jeruzalemských periel, draho-
 kamov atď. Očká navlečené na zeledné, medenné,
 ocelové alebo srieborné droty.

Lacné ceny, trváca ručná práca.

☞ Cenník zdarma. ☜

Adressa:

Franc Tantos, Kalocsa, fara

Podporujme kresťanský krajeinký priemysel.

Oznamy prijíma **KREŠTAN** Budapest Szent-
 administrácia = királyi-úlica 28.

Neváhajte, keď vás hlava
 bolí lež potrebujete hneď

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtuzšie
 migrén-hlavyboenie. — **Cena K 1.20.**
 Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách
 zasielka franko.

Ktorá kosa je najlepšia?

pýta sa mnohé kosa probujúci a mnokokrát hospodár. Na toto odpovedáme
 dla našo presvedčenia: najlepšia kosa na svete je

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ohranná známka.

Ktora sa shotovuje zo zvláštnéj kanonovej ocele z miešaniny nešlachetnejšieh kovov zloženej a odborne uneleckym
 spôsobom dvojnásobne stúženej, tak še vlastnosť vytravalost jej nachodi sa na tom najvyššom stupni a premáha
 všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamiam kôs tohoto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť
 takejto kosa sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kosa potážnom dopisovanim a objednaním treba sa obrátiť. — Pri onjednani
 5 kusov kôs počtove útraby plati fabrika. Pri objednaní 10 kusov plati počtove úraty a pripojuje jednu kosa na
 pridavok zdamrma. — Za každú kanonovej ocele kosa prejma sa dobrostanie, nezodpovedná kosa vymieňa sa

dobrou kosou kanonovej ocele (zokusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosamiani jedna je nie zlá).
 General Dewett kosou kanonovej ocele
 na 250—300 krokov može sa kosíť po jed-
 nom ostrení, jedno kuvanie dostatočue je
 na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele,
 zasiela sa ku ruce chlapa sostavená naku-
 vaná a vyprobovaná.

Pri Gnneral Dewett kose z kanonovej
 ocele odberateľ nemá žiadného riska bo
 nezodpovedná kosa zameni sa za dobrú.

Preto nech nikto kosa od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett z kanonovej ocele.
 A sme o tom presredčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kosa nikdy do ruky nevezme.

Sbieratelia objednavateľov maju zvláštnu vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na poho-
 tove Cenník nech si každý na dopisničke pyta. Ceny Gnnérale Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Dávame nákovie, striebro ocelova nákova a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlepšia 20 kr.
 Zvláštna Novota: Privilegovaná užva na kosa 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kr. Britva diamantovej ocele so zarukou pát rokov
 1 zl. 5 kr. pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cenník dostava každý zdarma.